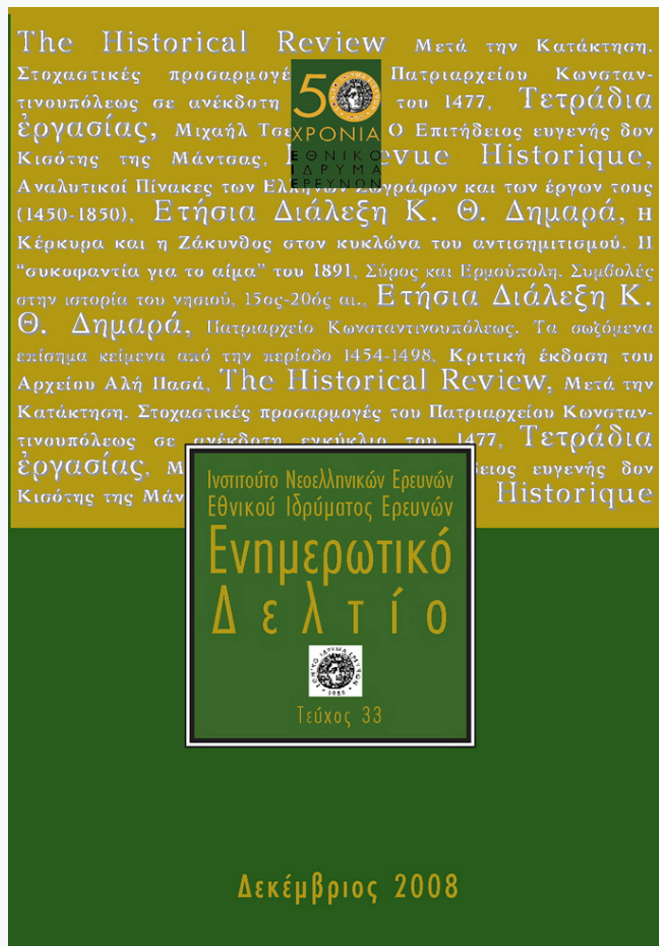

Ενημερωτικό Δελτίο

Τόμ. 33 (2008)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

doi: [10.12681/news.293](https://doi.org/10.12681/news.293)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ. (2009). *Ενημερωτικό Δελτίο*, 33, 84–88. <https://doi.org/10.12681/news.293>

Τα Σεμινάρια του ΙΝΕ

Τα Σεμινάρια του ΙΝΕ συνεχίστηκαν και κατά το 2008, για όγδοη συνεχή χρονιά. Πρόκειται για τις, καθιερωμένες πια, συναντήσεις της Παρασκευής, όπου τόσο μέλη του ΙΝΕ, όσο και επισκέπτες ερευνητές παρουσιάζουν τις τρέχουσες έρευνές τους και συζητούν ζητήματα μεθοδολογίας, τεκμηρίωσης καθώς και τους προβληματισμούς που ανακύπτουν από την επεξεργασία και διαπραγμάτευση του κάθε ζητήματος που τους απασχολεί. Έτσι τα Σεμινάρια και οι συζητήσεις που γίνονται σε αυτά, στηρίζουν την έρευνα στις επιστήμες του ανθρώπου με άξονα τον επιστημονικό διάλογο που αποτελεί και μια βασική προϋπόθεσή της.

18 Ιανουαρίου 2008

Το "δημοτολόγιο" στην Ελλάδα του 19ου αιώνα: μια πρωτότυπη πηγή

Ομιλητής: Sébastien Marre (Διδάκτωρ ιστορίας, υπότροφος του Ιδρύματος Αλέξανδρος Ωνάσης)

18 Απριλίου 2008

Περί αλλόθρησκων και ετερόδοξων ομάδων στο ελληνικό κράτος το μακρύ 19ο αιώνα: Από την "ερμιά και ξεθεμέλιωμα" στο "φυσικώτατον αίσθημα"

Ομιλητής: Φίλιππος Κάραμποτ (Καθηγητής Ελληνικής ιστορίας των νεότερων χρόνων στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του King's College London)

30 Μαΐου 2008

Επιχειρηματικές στρατηγικές και δράσεις μιας απόδημης οικογένειας στην Κεντρική Ευρώπη (τέλη 18ου-19ος αι.)

Ομιλητής: Ίκαρος Μαντούβαλος (Συνεργάτης του Κέντρου Έρευνας Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών)

6 Ιουνίου 2008

Θεραπεία δια της αφηγήσεως. Ένα ερευνητικό πρόγραμμα για τη μεταπολεμική πεζογραφία

Ομιλητής: Ulrich Moennig (Καθηγητής της Βυζαντινής και Νεοελληνικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου του Αμβούργου / Institut für Griechische und Lateinische Philologie)

7 Νοεμβρίου 2008

Η εξέγερση του 1849-1850 στην Ηγεμονία της Σάμου: Μία αποκλίνουσα όψη του εθνικού φαινομένου στην ελληνική κοινωνία

Ομιλητής: Νίκος Βαφέας (Λέκτορας Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης)

21 Νοεμβρίου 2008

(α) Η ψηφιοποίηση του αρχείου Κουρτζή μέσα από το πρόγραμμα της Κοινωνίας της Πληροφορίας: νέες δυνατότητες προσέγγισης του αρχειακού υλικού

Ομιλητής: Κρίστης Κονναρής (Ιστορικός, διευθυντής του Ιστορικού Αρχείου Αιγαίου "Εργάνη")

(β) Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο βόρειο-ανατολικό Αιγαίο:

η περίπτωση της οικογένειας Κουρτζή

Ομιλήτρια: Ευρυδίκη Σιφναίου (Κύρια ερευνήτρια ΙΝΕ/ΕΙΕ)

Μεταπτυχιακό Σεμινάριο

Ιστορία της Ελληνικής Ιστοριογραφίας 18ος-20ός αι.

Υπεύθυνος: Γιάννης Κουμπουρλής, ερευνητής ΙΝΕ/ΕΙΕ

Συνεργάτες: Βαγγέλης Καραμανωλάκης, λέκτωρ στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Παν/μίου Αθηνών, Δημήτρης Αρβανιτάκης, επιστημ. συνεργάτης Μουσείου Μπενάκη

Το Σεμινάριο είναι ενταγμένο στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία" του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου (κατεύθυνση "Νεότερη Ιστορία") και διεξάγεται κάθε Πέμπτη, 18.30-21.30, στο ΙΝΕ/ΕΙΕ, αίθουσα 511.

Το Σεμινάριο είναι οργανωμένο στη βάση εισηγήσεων από τον υπεύθυνο και τους συνεργάτες του. Η σειρά των εισηγήσεων έχει ως εξής:

- α. *Ιστορία, Λογοτεχνία και Ιστοριογραφία στο Ιόνιο (19ος-20ός αι.)* (Δημήτρης Αρβανιτάκης),
- β. *Από το Διαφωτισμό στον ιστορισμό: η πορεία προς τη συγκρότηση μιας εθνικής αντίληψης για την ελληνική ιστορία* (Γιάννης Κουμπουρλής),
- γ. *Η ελληνική εθνική ιστοριογραφία (Μ. Ρενιέρης, Γ. Πεντάδης-Δάρβαρης, Σπ. Ζαμπέλιος, Κ. Παπαρρηγόπουλος)* (Γιάννης Κουμπουρλής),
- δ. *Η ιστορική επιστήμη από τον Σπυρίδωνα Λάμπρο στον Απόστολο Βακαλόπουλο* (Βαγγέλης Καραμανωλάκης),
- ε. *Η ελληνική μαρξιστική ιστοριογραφία στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα (Γ. Σκληρός, Γ. Κορδάτος, Γ. Ζεύγος, Σ. Μάξιμος)* (Γιάννης Κουμπουρλής).

Τα Σεμινάρια της Ερμούπολης 2008 (3-17 Ιουλίου 2008)

Aπό 3 έως 17 Ιουλίου διεξήχθησαν τα "Σεμινάρια της Ερμούπολης 2008", τα οποία διοργανώθηκαν από το Επιστημονικό και Μορφωτικό Ίδρυμα Κυκλάδων με την επιστημονική συνδρομή και επίβλεψη του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών. Οι εργασίες των Σεμιναρίων φιλοξενήθηκαν στις αίθουσες του κτιρίου των ΓΑΚ Νομού Κυκλάδων και του Βιομηχανικού Μουσείου Ερμούπολης. Τα Σεμινάρια της Ερμούπολης υπήρξαν, στα 24 χρόνια της λειτουργίας τους, ένας θεσμός που έχει υπηρετήσει τη διεπιστημονική προσέγγιση και την προώθηση της επικοινωνίας και του διαλόγου μεταξύ των κλάδων των ανθρωπιστικών επιστημών. Στις φετινές εργασίες συμμετείχαν με ανακοινώσεις τους 120 επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Οι θεματικοί άξονες αφορούσαν τη σύγχρονη οικονομική και κοινωνική ιστορία, τη μεθοδολογία διδασκαλίας της ιστορίας, την ιστορία των επιστημών, την κοινωνιολογία, την οικονομία και την πληροφορική.

Οι θεματικές ενότητες ήταν οι ακόλουθες:

- ♦ Υγιεινή και πολιτικές υγείας ως μηχανισμοί διαχείρισης του πληθυσμιακού ζητήματος στο σύγχρονο ελληνικό κράτος (3-4 Ιουλίου).
- ♦ Ιστορία και ιστορική εκπαίδευση (4-6 Ιουλίου).
- ♦ Ιστοριογραφικές αναζητήσεις για την Εθνική Αντίσταση (1945-1974) (6-7 Ιουλίου)
- ♦ Οι ελληνικοί ναυτότοποι τον 19ο αιώνα (8 Ιουλίου).
- ♦ Συριανό ιστορικό Εργαστήριο. Όψεις της συριανής κοινωνίας 19ος-20ός αι. (8-9 Ιουλίου).
- ♦ Δέκα χρόνια Κοινωνίας της Πληροφορίας στην Ελλάδα: Αποτίμηση μιας πορείας και συσχέτισή της με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές εξελίξεις (10-12 Ιουλίου).
- ♦ Διεθνής συνάντηση: Privatisation and the European Social Model (10-14 Ιουλίου).
- ♦ Διεθνής συνάντηση: Technoscience. Historical, Sociological and Philosophical Perspectives (14-15 Ιουλίου).

Το πλήρες πρόγραμμα των Σεμιναρίων με τους ομιλητές, τους τίτλους των ανακοινώσεων και τους επιμελητές των ημερίδων βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<www.eie.gr/nhrf/institutes/inr/news/seminaria-syros-gr.htm>

Σεμινάριο

Υγιεινή και πολιτικές υγείας ως μηχανισμοί διαχείρισης του πληθυσμιακού

ζητήματος στο σύγχρονο ελληνικό κράτος

(Ερμούπολη, 3-4 Ιουλίου 2008)

Το σεμινάριο αυτό αποτέλεσε τη συνέχεια μιας πρώτης άτυπης συνάντησης που έλαβε χώρα ένα χρόνο νωρίτερα στο Βερολίνο, στο περιθώριο του διεθνούς συνεδρίου με θέμα *Hygiene – Health Politics – Eugenics: Engineering Society in twentieth-century Southeastern Europe*. Τότε είχε γεννηθεί η ιδέα να συσταθεί ένα δίκτυο το οποίο, στη βάση του ελληνικού ερευνητικού παραδείγματος, θα ανέπτυξε ένα διεπιστημονικό διάλογο με αντικείμενο μεθοδολογικές και θεωρητικές προσεγγίσεις της υγείας και της ασθένειας στο πλαίσιο της λεγόμενης κοινωνικής τεχνολογίας (*social engineering*). Το σεμινάριο της Ερμούπολης με θέμα την *Υγιεινή και τις Πολιτικές υγείας ως μηχανισμών διαχείρισης του πληθυσμιακού ζητήματος* αποτέλεσε το επόμενο βήμα σε αυτή την κατεύθυνση. Σκοπός του σεμιναρίου ήταν να διευρυνθεί ο κύκλος που έλαβε την αρχική πρωτοβουλία, να ενισχυθεί η διεπιστημονική προσέγγιση και να συζητηθούν γενικότερα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που άπτονται του ερευνητικού αντικειμένου. Συγκεκριμένα, το θέμα της συνάντησης στην Ερμούπολη αφορούσε στη μεταβαλλόμενη αντίληψη περί υγείας και ασθένειας όπως εκφράζεται στον "λόγο περί υγιεινής" στο σύγχρονο ελληνικό κράτος, σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Η υγιεινή προσεγγίστηκε ως πεδίο άσκησης κοινωνικής και πληθυσμιακής πολιτικής και οι πολιτικές υγείας ως δυνατοί μηχανισμοί ελέγχου του πληθυσμού που επιδιώκουν την επιβολή κυρίαρχων κοινωνικών αξιών και προτύπων συμπεριφοράς. Συγχρόνως αναζητήθηκαν περαιτέρω πτυχές του ερευνητικού αντικειμένου που εκφράζουν την πολυπλοκότητά του αλλά και την αμφισημία του λόγου περί υγιεινής.

Στην πρωινή συνεδρία της 3ης Ιουλίου ο υποψήφιος διδάκτορας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) Γιάννης Καλλιάρεκος ανέδειξε ένα θέμα παραγνωρισμένο από την έρευνα: τον χώρο ασθένειας ως χώρο κοινωνικής και πολιτικής αντίστασης, στο παράδειγμα του *Συνοικισμού φυματιώντων Σανατορίου Ασβεστοχωρίου: Ο συνδυασμός κρίκους μεταξύ της κοινωνίας των υγιών και του Σανατορίου*. Η επίσης υποψήφια διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Ντίνα Μουστάνη παρουσίασε πορίσματα της έρευνάς της σχετικά με τους *Πάσχοντες από ευλογιά, φυματίωση και άλλες ασθένειες στο Βόλο, 1882- 1900*. Με την επαγγελματική υγεία στην περίοδο που εντείνονταν οι προσπάθειες θεσμοθέτησης των επαγγελματικών ασφαλίσεων ασχολήθηκε η Λήδα Παπαστεφανάκη (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων) η οποία συζήτησε *Ζητήματα Ορισμών της Επαγγελματικής Υγείας: Η μολυβδίαση των μεταλλωρύχων, 1900-1940*. Στην απογευματινή συνεδρία η Βάσω Θεοδώρου (Δημοκράτειο Πανεπιστήμιο Θράκης) μίλησε για την *Εκλαϊκευση της υγιεινής και τις μολυσματικές ασθένειες: συλλογικοί φόβοι, δίκτυα και αντιστάσεις στις αρχές του 20ού αιώνα*. Τη θέση που καταλαμβάνει το εννοιολογικό ζεύγος ασθένεια-υγεία στις προσπάθειες διαχείρισης του κοινωνικού ζητήματος ανέδειξε η Σεβαστή Τρουμπέτα (Freie Universität, Βερολίνο) στην παρουσίασή της με θέμα τη *Διαχείριση του 'Κοινωνικού Ζητήματος' μέσω*

της κοινωνικής υγιεινής και της ευγονικής. Ο προβληματισμός τόσο της παρουσίασης όσο και της συζήτησης που ακολούθησε στράφηκε γύρω από τα ρευστά όρια ανάμεσα στην κοινωνική υγιεινή και την ευγονική καθώς και ανάμεσα στη μέριμνα για την υγεία του πληθυσμού και την ποινικοποίηση της ασθένειας.

Στην πρωινή συνεδρία της 4ης Ιουλίου ο Μάνος Σαββάκης (Πανεπιστήμιο Αιγαίου) παρουσίασε το θεσμικό πλαίσιο της δημόσιας υγείας στην Κρητική Πολιτεία: *Κοινωνικός εκσυγχρονισμός και δημόσια Υγεία στην Κρητική Πολιτεία (1903-1913)*. Στη συνέχεια συζητήθηκε η αντιμετώπιση των λεπρών στην Κρητική Πολιτεία και στο σύγχρονο ελληνικό κράτος, ιδιαίτερα στο παράδειγμα του λεπροκομείου της Σπιναλόγκας. Με το θεσμικό πλαίσιο της ψυχιατρικής περίθαλψης ασχολήθηκε ο Εμμανουήλ Τζανάκης (Πανεπιστήμιο Κρήτης) στην ομιλία του *Περί της Ύγινης των φρένων: η ανάπτυξη του ασυλιακού μοντέλου ψυχιατρικής περίθαλψης τον 19ο αιώνα στον ελλαδικό χώρο*. Η συζήτηση που ακολούθησε εμπλουτίστηκε από τις παρεμβάσεις της υποψήφιας διδάκτορος στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, Δέσπως Κριτσωτάκη η οποία διερευνά το ψυχιατρικό ασυλιακό μοντέλο στο παράδειγμα του Αιγινίτειου Νοσοκομείου. Η τελευταία παρουσίαση της συνάντησης έγινε από τη Δέσποινα Καρακατσάνη (Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου) και είχε αντικείμενο το *Παιδικό σώμα, κανονικότητα και διανοητική υγιεινή στην Ελλάδα των αρχών του 20ού αιώνα*.

Σεβαστή Τρουμπέτα

